

Utdanningsetaten i Oslo
Postboks 6127 Etterstad
0602 OSLO

Deres ref.:
24/21807-16

Vår ref. (saksnr.):
21/1858 - 14

Saksbehandler:
Berit Johanne Henjum

Dato: 15.05.2025

Skolebehovsplan 2026-2045 - uttalelse til høring

Vi viser til utkast til skolebehovsplan 2026-2045 med høringsperiode 13.03.2025-14.05.2025.

Byantikvaren har gått gjennom høringsutkastet og vurdert hvordan utkast til skolebehovsplan vil kunne påvirke skoleanlegg som er prioritert for vern gjennom Verneplanene for Osloskolen. Vi har også sett på om foreslåtte tiltak og endringer vil kunne få konsekvenser for verdifulle kulturmiljøer.

Vår høringsuttalelse er todelt. Første del består av en overordnet vurdering av utkastet til skolebehovsplanen 2026-2045. Del to er en gjennomgang av foreslåtte endringer og tiltak som vil kunne berøre kulturminneinteresser. Byantikvaren har ikke kommentert pågående prosesser hvor kulturminneinteressene er avklart og hvor det ikke foreslås endringer.

Oppsummering

De foreslåtte endringene i grunnskolestrukturen i høringsutkastet til skolebehovsplan 2026-2045 innebærer tiltak og omstruktureringer som ikke ivaretar hensynet til kulturminner og nærmiljø.

Forslag om nedlegging av skoler som er prioritert i *Verneplan for Osloskolene* er ikke i tråd med kommunens og sektorens ansvar for å ivareta undervisningssektorens kulturminner. Dette er Byantikvaren svært kritisk til.

Byantikvaren fraråder sterkt forslagene om å avvikle Møllergata, Maridalen og Sørkedalen skoler. Skolene har høy kulturminneverdi, er prioritert i Verneplan for Osloskolene, og er viktige for identitet og tilhørighet i nærmiljøene.

Byantikvaren fraråder forslag om å avvikle Nordpolen skole som grunnskole og å avvikle Trosterud skole. Skolene er viktige i sine nærmiljøer og for pågående og vedtatt byutvikling.

Foreslått omstrukturering av grunnskolene i Oslo påvirker en lang rekke skoler med ulik kulturminneverdi i Oslo. Detaljeringsnivået i høringsutkastet er ikke tilstrekkelig til å ta endelig stilling til om rehabilitering, omstrukturering og kapasitetsutvidelser vil medføre konflikt med kulturminneverdier. For alle prosesser som berører skoleanlegg med erkjent kulturminneverdi er det viktig at Byantikvaren involveres på et tidlig tidspunkt for å avklare mulighetsrom og evt. konfliktpotensial.

Byantikvaren er kritisk til forslag som innebærer at det ikke sikres fremtidig skolekapasitet i områder som er under utvikling eller hvor det pågår områdesatsninger. Manglende nye skoletomter vil på sikt medføre større press på eksisterende skoler hvor det ikke er potensiale for kapasitetsutvidelser og hvor tiltak vil kunne komme i konflikt med kulturminnehensyn.

En omfattende omstrukturering av skolestrukturen forutsetter et grundig beslutningsgrunnlag. Byantikvaren anser ikke at hensynet til kulturmiljøverdier er tilstrekkelig vektlagt i utredningene og vurderingskriteriene som er lagt ved høringsutkastet.

Overordnet vurdering av utkast til skolebehovsplan 2026-2045

Høringsutkastet til skolebehovsplan for 2026-2045 har en lengre tidshorisont enn foregående skolebehovsplaner og baserer seg på befolkningsframskrivninger 20 år frem i tid. I høringsutkastet foreslås en omfattende omstrukturering av grunnskolene i Oslo, med utgangspunkt i eksisterende og forventet oppfyltingsgrad for skolene i Oslo.

Forslaget innebærer å legge ned fem grunnskoler og legge til side tidligere beslutninger og politiske vedtak om kapasitetsutvidelser og etablering av nye skoler i ulike deler av byen. Flere av skolene som foreslås lagt ned, nedjustert eller ikke realisert inngår i områder hvor det enten er pågående områdesatsninger eller hvor etablering av nye skoler inngår i politisk vedtatte områdeplaner.

Skolebehovsplanen bør ivareta hensynet til kulturminner og nærmiljø

Byantikvaren er kritisk til at høringsutkastet til skolebehovsplan for 2026-2046 foreslår å legge ned skoler med høy kulturminneverdi og betydning for verdifulle kulturmiljøer. Vi er også kritisk til forslaget om å avbryte prosesser som var prioritert i forrige skolebehovsplan og som følger opp overordnede føringer og planvedtak.

Det er utfordrende og ressurskrevende å klargjøre arealer for nye skoler og kapasitetsutvidelser på eksisterende skoler i Oslo. Fremfor å redusere kapasitet og fleksibilitet bør kommunen være

påpasselig med å sikre tilgjengelig areal for fremtidige kapasitetsutvidelser og nyetableringer. Mange skoletomter i Oslo er av begrenset størrelse og kapasitetsutvidelser med innpassing av nybygg går på bekostning av andre hensyn, som tilstrekkelig uteareal for elevene og hensyn til kulturminner.

Flere av de foreslåtte endringene vil ha direkte konsekvenser for verdifulle skoleanlegg med høy kulturminneverdi og for verdifulle kulturmiljøer. Byantikvaren ønsker å understreke at de offentlige skolene er viktige for stedsidentitet og lokalmiljø i sine nabolag og nærområder. Mange av skolene er kulturminner med høy skolehistorisk, arkitektonisk og byhistorisk verdi. I Verneplan for Osloskolene I og II har alle de kommunalt eide skolene i Oslo oppført mellom 1860 og 2000 blitt gjennomgått og vernevurdert. Formålet med verneplanarbeidet var å sikre forutsigbar forvaltning av skoleanlegg i Oslo. Forslag om å legge ned skoler som er prioritert for vern i Verneplanen innebærer at kommunen og sektoren ikke følger opp ansvaret for å ivareta undervisningssektorens kulturminner.

Vurderingskriterier

De foreslåtte grepene til omstrukturering er vurdert etter seks vurderingskriterier, ifølge «Forslag til endringer i grunnskolen i Oslo. Effektivisering av skolekapasitet for perioden 2026-2045, mars 2025». Felles for alle de foreslåtte endringene i skolestrukturen er at de primært vurderes positivt for kriteriene *økonomi* og *klima*. For Byantikvarens del er vurderingskriteriene *fysisk læringsmiljø* og *skolens rolle i nærmiljøet i byutviklingen* de som er mest relevante for forholdet til kulturminner og kulturmiljøer. *Fysisk læringsmiljø* omfatter skolenes fasiliteter og inkluderer både bygninger og uteområder. *Skolens rolle i nærmiljø og byutvikling* gjelder både elevenes rett til skole i nærområde, men også skolens rolle som lokale møteplasser og drivere i byutvikling. Vurderingskriteriene er vektet på en skala fra «stor negativ» via «ingen endring» til «stor positiv hvor karakterene er basert på en kvalitativ vurdering.

I den områdevis gjennomgangen presenteres en analyse av de vurderte tiltakene, basert på de tidligere nevnte vurderingskriteriene. Analysene fremstår svært begrenset, med kortfattede begrunnelser som i liten grad forklarer hva som ligger til grunn for konklusjonene. For vurderingskriteriet *fysisk læringsmiljø* kan det se ut til at man i første rekke har vurdert bygningsmassen og ikke tillagt utearealene vesentlig vekt. Skolegårder og utearealer er viktige i alle skoleanlegg og tillegges både selvstendig kulturminneverdi og verdi som del av en større helhet. Nedlegging av skoler eller omstrukturering av skoler fra barne- til ungdomsskole innebærer at skolebygningene og utearealene på de enkelte skolene skal tas i bruk av flere elever og/eller av en annerledes sammensatt elevgruppe enn i dagens situasjon. Dette vil kunne medføre behov for endringer eller reduksjon av utearealer for å tilpasse til utvidet bruk, noe som kan komme i konflikt med kulturminnehensyn. Byantikvaren stiller spørsmål ved om fysiske endringer av utearealer eller økt antall elever i forhold til tilgjengelig uteareal har vært vurdert under kriteriet *fysisk læringsmiljø*. For flere av skolene som foreslås nedlagt eller omstrukturert oppgis det at tiltakene innebærer «ingen endring» eller «liten positiv endring» i fysisk læringsmiljø for elevene, også der elevene foreslås flyttet fra en skole med moderat oppfyltingsgrad til en skole med tilnærmet 100% oppfyltingsgrad.

Når det gjelder vurderingskriteriet *skolenes rolle i nærmiljøet og byutviklingen* er det vanskelig å forstå hvordan analysen har vært gjennomført og om kriteriene har blitt vektet likt for alle områdene som er vurdert. Effekten av å legge ned skolene Møllergata, Maridalen, Sørkedalen, Nordpolen og Trosterud innebærer alle at det ikke vil være nærskoletilbud for barn i disse områdene og skolene forsvinner som lokale møteplasser og drivere i byutviklingen. Tiltakene er likevel kun vurdert å ha «middels negativ effekt» for nærmiljø og byutvikling. Det å ikke etablere ny skole i Verdensparken på Furuset eller ny skole på Mortensrud er vurdert å ha «stor negativ effekt» for områdeutviklingen. Forslag om ikke å etablere barneskole i Bjørvika, og på Frysja vurderes til «ingen endring» mens det å ikke etablere ny barne- og ungdomsskole på Hoff vurderes å ha «stor negativ effekt» på Hoff som utviklingsområde, hvor skolen var tenkt som en viktig stedsmarkør. Både i Bjørvika, på Frysja og Hoff er skolene forutsatt etablert som del av områdeutviklingen i områder hvor det etableres mange nye boliger.

Byantikvarens vurdering av foreslåtte endringer og tiltak i høringsutkastet

Område 1 Sentrum sør

Ny skole i Bjørvika etableres som ungdomsskole

Etablering av barne- og ungdomsskole inngår som premiss i utviklingen av Bjørvika som boligområde. Det å ikke etablere barneskole i tilknytning til de nye boligområdene fremstår som et lite forutsigbart byutviklingsgrep. Selv om det å ikke etablere barneskolekapasitet i Bjørvika i seg selv ikke medfører konflikt med kulturminneverdier, vil endringen kunne påvirke omkringliggende kulturmiljøer og skoler med erkjent kulturminneverdi.

Område 2 Sentrum øst

Avvikling av Møllergata skole

Møllergata skole er den eldste bevarte byskolen i Oslo sentrum, med røtter tilbake til 1826 da den første Møllergata skole ble oppført som en av fire allmueskoler i Christiania. Dagens Møllergata skole ble oppført i 1861 og var blant de første skolene som tilrettela for moderne klasseromsundervisning. Anlegget ble til- og påbygget i 1891-1893. I 1933-1934 ble anlegget supplert med spesialrom, gymsal og svømmehall. Oslo skolemuseum har i en årrekke hatt tilhold på Møllergata skole, siden 2000 har museet holdt til iden opprinnelige rektorboligen sentralt i anlegget innredet og åpnet som skolemuseum. Møllergata skole er prioritert i Verneplan for Osloskolene, har nasjonal kulturminneverdi og ble vedtaksfredet etter kulturminneloven i 2017. Fredningen omfatter hele skoleanlegget.

Møllergata skole har hatt stor betydning både skole- og byhistorisk og er fortsatt viktig som en sentralt beliggende byskole. Å legge ned Møllergata skole vil være en klar svekkelse av nærmiljøet og vil være negativt for byutviklingen i denne delen av Oslo sentrum. Skolen ligger i tett by og for barn i nærmiljøet er det få andre, offentlig tilgjengelige steder å leke. Oslo skolemuseum er viktig i formidlingen av Osloskolens historie og andre fasiliteter ved skolen benyttes utenom skoletid, og har betydning også utenom skolegrensene til Møllergata.

Byantikvaren fraråder sterkt forslag om å avvikle Møllergata skole.

Rehabilitering av Grünerløkka skole

Grünerløkka skole har per 01.10.2024 en oppfyltingsgrad på 91%. Rehabilitering av eldre skoleanlegg innebærer at kapasiteten reduseres på grunn av omdisponering av areal til tekniske oppgraderinger og justert romprogram. Grünerløkka skole inngår i Birkelunden kulturmiljø, som er fredet etter kulturminneloven. Både skolebygningene og uterommene er omfattet av fredningen. Fredningsbestemmelsene åpner ikke for tilføyelser til bygningsmassen eller oppføring av nybygg i uterommene. Skolebehovsplanen bør dermed ta høyde for at elevantallet på Grünerløkka skole må nedjusteres etter rehabiliteringen og at skolegrenser bør justeres mot andre grunnskoler i sentrum sør og nord for å tilpasse elevantallet. Alle tiltak utover ordinært vedlikehold på Grünerløkka skole krever dispensasjon fra kulturminneloven. Vi anbefaler at Byantikvaren involveres tidlig i utredningsfasen.

Omstrukturering av skoler på Ensjø og Helsfyr

Foreslått omstrukturering av skolene berører ikke kulturminneinteresser direkte, men Byantikvaren er på generelt grunnlag kritisk til at det ikke reguleres skoletomter i forbindelse med utvikling av større områder til boligformål og anbefaler derfor at man går videre også med regulering av barneskole på Ensjø. Erfaringsmessig er det utfordrende å tilrettelegge for kapasitetsutvidelser på eksisterende skoler i Oslo fordi skoletomtene ofte er knappe i forhold til krav til uteareal.

Område 3 Sentrum nord

Avvikling av Nordpolen skole

Nordpolen skole ble bygget som realskole i 1959 og var i bruk til videregående skole frem til skoleanlegget ble ombygget til Nordpolen barne- og ungdomsskole (åpnet 2012). Skoleanlegget er prioritert i Verneplan for Osloskolene og ble regulert til bevaring i forbindelse med ombygging til Nordpolen skole. Byantikvaren anbefaler at Nordpolen skole videreføres som grunnskole, jf. vår generelle vurdering om hensyn til kulturminner og nærmiljø og utfordringene med å tilrettelegge for kapasitetsutvidelser og nye skoler i Oslo. Nordpolen skole ble etablert som grunnskole som oppfølging av tidligere skolebehovsplaner og dekker et geografisk stort område som grenser mot inntaksområdet for Fernanda Nissen skole. Innenfor inntaksområdet for Fernanda Nissen skole skal det bygges mange nye boliger de kommende årene. Det er ikke regulert inn nye skoletomter i Nydalen og Fernanda Nissen skole har ikke potensial for kapasitetsutvidelse. Å opprettholde Nordpolen skole som grunnskole sikrer synes fremtidsrettet med planlagt byutvikling i Nydalen/Storo-området.

Sagene skole omstruktureres til barneskole

Sagene skole ble oppført i 1861 og hører sammen med Møllergata skole til den eldste generasjonen av bevarte folkeskoler i Oslo. Sagene skole med Sagene bad er tilkjent nasjonal kulturminneverdi, og er fredet etter kulturminneloven. Fredningen omfatter både bygninger og utearealer. Det fremgår ikke av høringsutkastet om omstrukturering til barneskole vil innebære fysiske tiltak som berører kulturminneinteresser. Vi minner om at alle tiltak utover ordinært vedlikehold krever dispensasjon fra fredningen. Evt. bygningsmessige tiltak i forbindelse med omstrukturering må avklares med Byantikvaren.

Område 4 Sentrum vest

Etterbruk av den tidligere Veterinærhøgskolen på Adamstuen

Det tidligere høyskoleanlegget er et interessant og verdifullt kulturmiljø og består av en rekke ulike bygninger med kulturminneverdi. De eldste delene av Norges Veterinærhøgskole er tilkjent nasjonal kulturminneverdi og er fredet etter kulturminneloven. Øvrige, nyere bygninger fra høyskolens virksomhet har regional kulturminneverdi og er kommunalt listeført. Mange av bygningene i anlegget er opprinnelig bygget til undervisningsformål og vil kunne være egnet for bruk til skoleformål. For de fredete delene av anlegget krever alle tiltak utover ordinært vedlikehold dispensasjon fra kulturminneloven. Byantikvaren er inne i pågående prosesser for etterbruk av området.

Majorstuen skole omstruktureres til ungdomsskole

Majorstuen skole ble oppført som folkeskole ved Oslo kommunes yttergrense mot Aker i 1908 og utvidet i 1925. Skolen har vært blant byens største grunnskoler og er en av byskolene som er prioritert i Verneplan for Osloskolene. Det fremgår ikke av høringsutkastet om omstrukturering til ungdomsskole vil innebære fysiske tiltak som berører kulturminneinteresser.

Område 5 Ullern

Ny barne- og ungdomsskole på Hoff etableres ikke

Områdeplanen for Skøyen tilrettelegger for omfattende byutvikling på Skøyen og Hoff, med blant annet etablering av et stort antall nye boliger. Skoletomten i Nedre Skøyen vei er avsatt til offentlige formål i områdeplan for Skøyen, som er vedtatt av Oslo bystyre. I den pågående planprosessen for ny skole på Hoff har Byantikvaren anbefalt at skoleformål prioriteres foran andre offentlige formål, i tråd med bestemmelsene for dette feltet i områdeplanen. Et nedskalert reguleringsforslag hvor skole prioriteres foran andre offentlige formål vil etter Byantikvarens vurdering kunne innpasses på tomten uten å komme i konflikt med omkringliggende kulturminneinteresser.

Tidligere prosesser med tomtesøk i bydel Ullern og Vestre Aker har vist at det er få egnete skoletomter i denne delen av byen. Eksisterende skoler i nærområdet har også begrensede muligheter for fremtidige kapasitetsutvidelser når rehabilitering og utvidelse av Smestad skole er gjennomført. Byantikvaren fraråder forslaget om ikke å benytte skoletomten på Hoff til skoleformål så lenge det ikke er sikret andre tomter til skoleformål i bydel Ullern og Vestre Aker.

Smestad skole rehabiliteres og utvides

Smestad skole er ikke prioritert for vern i Verneplan for Osloskolene, men ligger i tilknytning til prioriterte kulturminner som Nedre Smestad gård. I den pågående detaljreguleringen for Smestad skole, har Byantikvaren anbefalt at skolen videreføres som barneskole fremfor å utvikles til kombinert barne- og ungdomsskole. Utvidelse til B6 vil kunne være i konflikt med hensynet til kulturminnene i nærområdet. Dette må avklares i planprosessen.

Område 6 Vestre Aker

Sørkedalen skole avvikles

Dagens Sørkedalen skole ble oppført i 1924 og utgjør sammen med landhandleri og Sørkedalen kirke et lite sentrum i jord- og skogbruksbygda Sørkedalen. Hovedbygningen på skolen er prioritert i Verneplan for Osloskolene som eksempel på en bygdeskole med høy lokalhistorisk verdi. Sørkedalen er valgt som utvalgt kulturlandskap i Oslo, med bakgrunn i dalens rike kulturlandskap med arkeologiske kulturminner, gårdstun og inn- og utmarker i et åpent og variert jordbrukslandskap. Kulturminnene og kulturlandskapet i Sørkedalen har en viktig funksjon som historiefortellende elementer som bidrar til å heve både opplevels- og kunnskapsverdiene i dalen, men er sårbar i forhold til gjengroing eller nedbygging.

Byantikvaren fraråder sterkt at Sørkedalen skole legges ned. Skolen er viktig for Sørkedalen som et levende bygdesamfunn i Oslo. Nedlegging av Sørkedalen skole vil også kunne svekke Markaskolen, som er et viktig, byomfattende undervisningstilbud om natur og friluftsliv i Oslo.

Område 7 Nordre Aker

Maridalen skole avvikles

Maridalen skole ble etablert som fastskole i Aker i 1857. Den opprinnelige fastskolebygningen er bevart og har vært i bruk som vaktmesterbolig etter at Maridalen skole i flere omganger har blitt utvidet med nye skolebygninger. Fastskolebygningen er én av fire bevarte fastskoler i Aker og er tilkjent høy kulturminneverdi. Bygningen fra 1857 er prioritert i Verneplan for Osloskolene, men hele skoleanlegget er viktig for som nærscole for Maridalen som bygdesamfunn i Oslo. Maridalen er i likhet med Sørkedalen et viktig kulturmiljø og kulturlandskap i Oslo, med en lang og rik historie. Byantikvaren fraråder sterkt at Maridalen skole avvikles.

Ny skole på Frysja etableres ikke

Etablering av barneskole er viktig i utviklingen av Frysja som boligområde. Det å ikke etablere barneskole i tilknytning til de nye boligområdene fremstår som et lite forutsigbart byutviklingsgrep. Selv om det er regulert inn mulig barneskolekapasitet i reguleringsplanen for Engebråten skole, har dette ikke ment å skulle være en erstatning for barneskole på Frysja. Byantikvaren anbefaler ikke at barneskolekapasitet flyttes fra Frysja til Engebråten.

Sognsveien 80 Endringer i skoleprofil

Høringsutkastet foreslår å utvikle Sognsveien 80 uten ungdomstrinn og innpassing av private skoler. Sognsveien 80 ble bygget som Sogn yrkesskole i 1961. Skolen er ikke prioritert for vern i Verneplan for Osloskolene, men vurderes likevel å ha arkitektonisk og kulturhistorisk verdi. Ved utvikling av skolen til ny bruk/nye formål er det viktig å ta hensyn til evt. konsekvenser for Gaustad sykehus, som er tilkjent nasjonal kulturminneverdi og er fredet etter kulturminneloven.

Område 8 Bjerke

Årvoll skole rehabiliteres og nedskaleres på ungdomstrinn

Årvoll skole er et småskala skoleanlegg fra 1950-tallet som er prioritert i Verneplan for Osloskolene. I forbindelse med forestående rehabilitering foreslås det å nedskalere

ungdomstrinnet med én klasserekke. Nedskalering innebærer at det ikke vil være behov for nybygg for å opprettholde dagens kapasitet etter rehabilitering. Byantikvaren er positiv til nedskaleringen, da det er utfordrende å få på plass nybygg i anlegget uten å gå på bekostning av kulturminneverdier. Vi anbefaler at Byantikvaren involveres tidlig i prosessen, og forutsetter at prosjektering av rehabiliteringen tar hensyn til bevaringsinteressene som er beskrevet i verneplanen.

Område 11 Groruddalen øst

Ny skole i Verdensparken på Furuset (relokalisering av Furuset skole) gjennomføres ikke
Byantikvaren tar til orientering at Furuset skole videreføres i dagens anlegg. Ved dagens Furuset skole er det kun vaktmesterboligen (fastskolen) fra 1861 som er prioritert i Verneplan for Oslo skolene.

Ved evt. videreføring av Furuset skole i dagens skoleanlegg, anbefaler Byantikvaren at tomtene som er regulert til undervisning (skole/barnehage) i tilknytning til Verdensparken ikke avhendes, men benyttes til offentlige formål eller spares som arealreserve. Den bevarte grendeskolen på Gran (Granstangen 50) ble oppført som del av drabantbyutbyggingen på Furuset på slutten av 1970-tallet og har etter Byantikvarens vurdering betydelig kulturhistorisk verdi. Skolen ble ikke prioritert for vern i forbindelse med arbeidet med Verneplan for Oslo skolene da eiendommen var ment å utgå av Undervisningsbyggs portefølje. Dersom ny skole i Verdensparken ikke skal realiseres, anbefaler Byantikvaren at grendeskolen bevares og videreføres som barnehage. Grendeskolene er et typisk trekk i 1970-tallets drabantbyutbygginger, hvor man bygget småskalaskoler for 1.-3. klasse i nær tilknytning til boligområdene. Grendeskolen på Gran er en godt bevart representant for denne tidstypiske skoletypen. Furuset er i gjeldende kommuneplan avsatt som område med verneverdi i ytre by, kategori 2. I disse områdene er målet å ta vare på bevaringsverdiene samtidig som områdene skal videreutvikles.

Omstrukturering av skolene på Haugerud, Trosterud og Lindeberg

Eksisterende og nye skoler på Haugerud, Trosterud og Lindeberg foreslås omstrukturert ved at Trosterud barneskole legges ned, nye Haugerud ungdomsskole bygges som U8 og Lindeberg skole omstrukturert fra barne- og ungdomsskole til ren barneskole. Dagens skoler på Trosterud/Haugerud er i pågående detaljreguleringer og områdeplan for Haugerud/Trosterud planlagt revet og erstattet med nye skoler med tilnærmet samme plassering som i dag.

Byantikvaren er skeptisk til den foreslåtte omstruktureringen, som også innebærer at barnetrinnet fra Trosterud fordeles til Tveita og Lutvann skoler. Drabantbyutbyggingen langs Furusetbanen fra Tveita mot Ellingsrudåsen ble gjennomført på 1970-tallet og tidlig 1980-tall og de ulike boligområdene fikk egne skoler sentralt plassert i nærmiljøet. Den foreslåtte omstruktureringen vil svekke den opprinnelige desentraliserte skolestrukturen i området og svekke skolenes rolle i lokalmiljøene.

Område 12 Østensjø

Utvidelse av Rustad skole gjennomføres ikke

Planforslag som tilrettelegger for kapasitetsutvidelse ved Rustad skole ble oversendt til politisk behandling i juli 2024. Forholdet til kulturminneinteresser er ivaretatt gjennom planarbeidet. Byantikvaren anbefaler at reguleringsplanen ferdigstilles med vedtak.

Oppsal omstruktureres til barneskole

Deler av det opprinnelige skoleanlegget fra 1950-tallet er prioritert i Verneplan for Osloskolene. Byantikvaren har ingen merknader til omstrukturering såfremt det ikke berører kulturminneinteresser.

Utvidelse av Skøyenåsen skole gjennomføres ikke

Skøyenåsen skole er prioritert i Verneplan for Osloskolene som representant for 1960-tallets kompakte skolebygg. Planprosessen for kapasitetsutvidelse ved Skøyenåsen skole er nær ferdigstilt og forhold til kulturminneinteresser i stor grad ivaretatt gjennom planarbeidet. Byantikvaren anbefaler at reguleringen gjennomføres slik at skolen kan utvides dersom elevbehovet i området skulles tilsi det, tilsvarende som for Rustad skole.

Område 13 Nordstrand

Rehabilitering og utvidelse av Lambertseter skole

Lambertseter skole er tilkjent høy kulturminneverdi som en tidlig representant for etterkrigstidens paviljongskoler og som del av utbyggingen av Norges første drabantby, og er prioritert i Verneplan for Osloskolene. Den pågående planprosessen ved Lambertseter skole har til formål å tilrettelegge for kapasitetsutvidelse samtidig som de høye verneverdiene i skoleanlegget skal ivaretas. Byantikvaren har i reguleringssaken forutsatt at eksisterende bevaringsverdig bebyggelse med utvalgt interiør reguleres til hensynssone H570 – bevaring kulturmiljø. Nye bygningsvolumer må tilpasses eksisterende anlegg med tanke på utforming, volumer og materialbruk. Avveiningen mellom økt elevantall og anleggets opprinnelige småskalaarkitektur er utfordrende.

Rehabilitering, omstrukturering og utvidelse av Karlsrud skole

Karlsrud skole er ikke prioritert i Verneplan for Osloskolene, men er et godt utformet skoleanlegg med arkitektonisk kvalitet fra 1950-tallet som inngår i den opprinnelige drabantbyutbyggingen på Lambertseter/Karlsrud. Skolen grenser til Lambertseter videregående, som er prioritert i verneplanen. Byantikvaren forutsetter at evt. tiltak og utvidelser ved Karlsrud skole ivaretar hensynet til kulturminneverdier. Vi anbefaler at eksisterende bygninger gjenbrukes heller enn å erstatte dem med nybygg. En evt. kapasitetsutvidelse ved Karlsrud skole kunne ha redusert behovet for kapasitetsutvidelse på Lambertseter skole.

Ny barneskole på Holtet etableres ikke

Ny barneskole på Holtet har vært planlagt etablert i tidligere Holtet videregående skole. Det eksisterende skoleanlegget er ikke prioritert i Verneplan for Osloskolene, men er egnet til videre bruk som skole. Gitt utfordringene med å regulere nye skoletomter og utvide kapasitet på

eksisterende skoler, anbefaler Byantikvaren at skolen gjenbrukes til skoleformål. Eksisterende skoler i bydel Nordstrand har begrenset potensial for kapasitetsutvidelser.

Område 14 Søndre Nordstrand

Rehabilitering av Lofsrud skole

Lofsrud skole er tilkjent høy kulturminneverdi som et unikt skoleanlegg fra 1980-tallets skoleutbygging i Oslo og er prioritert i Verneplan for Osloskolene. Det er viktig at skolens arkitektoniske kvaliteter og særpreg tas vare på i forbindelse med rehabilitering. Skolen planlegges videreført med dagens kapasitet. Rehabilitering med opprettholdelse av dagens elevkapasitet vil kunne innebære utfordringer med tanke på areal til tekniske oppgraderinger og justert romprogram. Evt. nødvendig tilleggsareal vil antakelig måtte etableres som frittliggende nybygg. Det er svært viktig at de høye kulturminneverdiene ivaretas ved rehabilitering av skolen og prosjektet må utvikles i tett dialog med Byantikvaren.

Ny Mortensrud skole etableres ikke

Dagens skoleanlegg på Mortensrud er en typeskole fra 1980-tallet organisert etter landsbyprinsippet, med klasserom i frittliggende paviljonger. I Oslo ble det bygget tre slike skoler: Mortensrud, Rosenholm og Bjørndal. Ved revisjon av Verneplan for Osloskolene (2021) ble Rosenholm skole på Holmlia prioritert for vern som representant for skoletypen. Mortensrud skole ble ikke prioritert fordi den var forutsatt revet i forbindelse med områdeplanen for Mortensrud og oppføring av ny Mortensrud skole.

Med tanke på forestående rehabilitering av Lofsrud skole og evt. bruk for tilleggsareal for å opprettholde elevkapasitet på ungdomstrinnet, ville ny skole på Mortensrud ha vært nyttig for fremtidig sambruk av arealer og funksjoner mellom Mortensrud og Lofsrud skole. Dersom ny Mortensrud skole ikke etableres, anbefaler vi at de tidstypiske kvalitetene i dagens skoleanlegg videreføres.

Videregående skoler

Flere av de videregående skolene som er under rehabilitering og utvidelse, er prioriterte skoleanlegg med juridisk vern. Byantikvaren følger prosessene tett.

Utredning av Adamstuen til bruk for videregående skole

Omtalt under Område 4 Sentrum vest.

Vennlig hilsen

Brit Kyrkjebø
Avdelingsleder

Berit Johanne Henjum
antikvar